

Thomas Verstraeten

"Look out the Window. What you are seeing is called history."

FRED&FERRY GALLERY

26.05-02.07.2022

"Wat we moeten problematiseren is het baksteen, het beton, het glas, onze tafelmanieren, ons gereedschap, onze werktuigen, onze tijdsbesteding, onze ritmes. Problematiseren wat voor ons ten enenmale niets verbazends meer lijkt te hebben."

In 1973 schreef de Franse auteur Georges Perec het korte essay "Nader tot wat?". Hierin pleit hij voor een radicale aandacht voor het alledaagse. Het spectaculaire, het schandalige, het catastrofale leiden volgens hem tot een soort gevoelloze gewenning - de trein wordt pas echt gezien als hij ontspoord, het vliegtuig als het wordt gekaapt. Het zonder overdrijven beschrijven van de realiteit ziet Perec als de manier om terug tot de essentie te komen. In de tekst roept hij op om het eenvoudige leven systematisch en sensatieloos te inventariseren om het zo te vatten, te bewaren ook. Het essay is niet toevallig het credo van **Thomas Verstraeten**.

In zijn praktijk maakt Verstraeten het vanzelfsprekende opnieuw zichtbaar, het tijdelijke tastbaar. Op het snijvlak tussen beeldende kunst en theater ontwikkelt hij performances, installaties en video's die de *condition humaine* blootleggen. Zijn vaak grootschalige projecten, geworteld in de stedelijke ruimte, getuigen van zijn intrinsieke fascinatie voor de mooie, morsige manieren waarop mensen hun leven vorm geven. Hierbij herwerkt hij herkenbare situaties op realistische, maar tegelijk subjectieve wijze. Zo bouwde hij in 2016 een nachtwinkel in deSingel. "Alle vormelijke, bijna archetypische elementen die een nachtwinkel tot nachtwinkel maken zijn aanwezig. Toch vraag je je af wat er ontbreekt. De stad? De straat? De nacht?" De onwennige onvolledigheid volgt uit de transformatie in tijd en ruimte die plaatsvindt. Verstraeten verschuift continu contexten: van publiek naar privé, van micro naar macro, van feit naar fictie.

Dat kan natuurlijk omdat hij de werkelijkheid dramatiseert. Aan elk project ligt een duidelijke dramaturgie ten grondslag; zowel een voorstelling als een tentoonstelling volgt een script dat zorgvuldig geconstrueerd werd, waarin geselecteerd en geïnterpreteerd werd. Verstraeten treedt daarbij op als regisseur - of in zijn woorden: verkeersregelaar. Hij begeleidt de realiteit binnen de grote regels van de encenering; verder laat hij haar vrij. Soms loopt er iets mis, soms ontstaat precies dan de magie van het hier en nu.

Die onvoorspelbaarheid omarmt Verstraeten in zijn pogingen om zo dicht mogelijk bij het al even weerbarstige bestaan te komen. Ze is ook onvermijdelijk gezien zijn gekozen materiaal: zijn projecten komen niet tot stand door de prestaties van professionele acteurs, maar door de participatie van gewone mensen. Zij spelen dan ook geen rol, enkel zichzelf. Hun waarachtige re-enactment van alledag stelt het perspectief op scherp: als toeschouwer zie je een realiteit zich ontvouwen die anders aan je ontsnapt omdat je er zelf middenin zit. Het herinnert aan wat David Foster Wallace schreef in een speech aan Kenyon College in 2005: dat alles wat je ervaart, standaard vanuit het standpunt van jezelf als centrum gebeurt, maar dat je kan leren dat centrum te verplaatsen naar een ander. Dat je door aandachtig te zijn de automatismen in je manier van kijken ondermijnt.

Verstraetens atelier is de stad, de straat, de shop, waarin hij mensen ontmoet. Een van de eerste projecten die daaruit voortvloeiden, was "Pierre Menard's Paradox" in 2014. Voor deze installatie kopieerde Verstraeten ruimte en tijd: hij recreëerde het interieur van het koffiehuis Tanger in de gebouwen van Sint Lucas Antwerpen en hij orchestreerde een performance van de echte stamgasten. Twee werelden vielen zo samen: de 'white cube'

Thomas Verstraeten

"Look out the Window. What you are seeing is called history."

FRED&FERRY GALLERY

26.05-02.07.2022

tentoonstellingsruimte en het Marokkaanse koffiehuis aan de overkant van de straat. Het zorgde tegelijk voor een bevreemdende paradox: Tanger was tegelijk daar en hier, tegelijk twee keer exact hetzelfde en geheel verschillend. De titel van het werk verwijst dan ook naar een kortverhaal van de Argentijnse schrijver Jorge Luis Borges, waarin de fictieve auteur Pierre Menard twee hoofdstukken uit "Don Quichot" schrijft - niet herschrijft of kopieert, maar zich volledig onderdompelt in de zeventiende eeuw en als het ware als Cervantes van nul begint. Hoewel de tekst woord voor woord hetzelfde is, is de betekenis dat niet.

In de tentoonstelling bij Fred&Ferry Gallery toont Verstraeten de overblijfselen van deze installatie, samen met een video van de performance en het bijhorende script. "Pierre Menard's Paradox" ziet hij als een voorstudie op "Familiestraat", dat hij in september 2021 realiseerde. "Familiestraat" was een zes uur durende performance waarin Verstraeten buurtbewoners van de Familiestraat in Antwerpen (waar hij zelf ook woont) vijftig scènes uit 2020 liet re-enacten in een kartonnen kopie van de straat op schaal 1:1. Tijdens het eerste corona-jaar inventariseerde Verstraeten dus alle gebeurtenissen in de Familiestraat om het bijzondere op te merken in de schijnbaar triviale situaties en gebruikelijke gedragingen, om de poëzie te horen in de onopvallende achtergrondruis. Om tot een wezenlijk portret te komen van de va-et-vient in één enkele straat.

In de tentoonstelling wordt een nieuw videowerk op basis van de performance getoond, in stukken van de kartonnen installatie. Verspreid over vier seizoenen brengt de video de waargebeurde feiten van de Familiestraat tijdens het bizarre jaar 2020 in beeld. Deze gebeurtenissen zijn niet los te zien van wat er zich tegelijk op wereldniveau afspeelt. Zo vindt er in de week voor de moord op een onschuldige zwarte man in de Verenigde Staten ook in de Familiestraat een door omstanders gefilmde politie-interventie plaats. Er waart wereldwijd een pandemie door straten die plots speeltuinen worden - ook in de Familiestraat wordt er getennist en gestept, gevoetbald en gevochten, verstoppertje gespeeld. En ook in de Familiestraat houden vaders en zonen anderhalve meter afstand, hun gemis zwevend tussen deurgat en stoep. In Verstraetens "Familiestraat" komen micro- en macro-geschiedenis samen in één beeld; het universele zit vevat in de soms levendige, soms stilgevallen Familiestraat.

Meer nog dan in de voorstelling, wordt in de video en ook in enkele tentoongestelde foto's de kartonnen constructie expliciet benadrukt. Verstraeten lijkt daarmee te suggereren dat "all the world's a stage", met andere taferelen aan de voor- en achterkant, maar bovenal, altijd, een schouwtoneel, een illusoir spel van doen alsof. Toch?

"Beschrijf je straat. Beschrijf een andere straat. Vergelijk.

Inventariseer wat in je zakken of in je tas zit. Stel jezelf vragen over de herkomst, het gebruik en de geschiedenis van elk voorwerp dat je eruit tevoorschijn haalt.

Bestudeer je theelepeltjes.

Wat zit er achter je behang?"

Eline Verstegen

Met de steun van: TONEELHUIS , Luc Galle, en Patrick Graça Da Silva Rosa